

EYLEMLER NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ?

Aydınlık Gazetesi, 19 Haziran 2012

Yıldırım Koç

Geçtiğimiz günlerde 15-16 Haziran 1970 eylemlerinin 42. yıldönümü nedeniyle çeşitli yazılar yayımlandı; çeşitli toplantılar düzenlendi. Ben de iki ayrı toplantıda bu eylemleri değerlendirdim.

Galiba ileri yaşın da verdiği bir özellekle, bu eylemleri “heyecansız” ele alıyorum.

Tekel eylemi sırasında da ODTÜ’de ve Akdeniz Üniversitesi’nde iki ayrı toplantıda konuşmacıydım.

Bu toplantılardaki konuşmalarımda, birçok insanın iman tazelemek için coşkuyla ele aldığı eylemin eksikliklerini ve istisnai özelliğini anlatmaya çalıştım. Tekel eyleminin, yükselecek bir işçi eylemleri dalgasının işaretçisi değil, kışın açan bir çiçek olduğunu anlattım. Diğer konuşmacılar ise eyleme övgüler düzdüler. İnsanların coşkuya ihtiyacı vardı; onlar da o ihtiyacı karşılayıcı konuşmalar yaptılar. Dinleyicilerin büyük bölümü bana kızdı; sanki ben Tekel eyleminin başarısızlığını istiyordum.

Ama ben haklı çıktım. Tekel eylemi istenen sonuca ulaşamadı. Keşke ulaşabilseydi; ancak ulaşma koşulları yoktu.

İnsanlar haklı olarak umutlanmak istiyor; ancak umutlar gerçekçi olmayınca, ortaya umutsuzluk, yılgınlık çıkıyor.

Eğer koşulları sakın ve sağduyulu bir biçimde analiz ederseniz, gerek olmayan yerde umutlanmıyorsunuz ve ardından da hayalkırıklığına uğramıyorsunuz.

Bu nedenle, geçmişin işçi/memur eylemlerini övgüyle anmak yerine, onları bilimsel bir yaklaşımla anlamaya çalışmak daha doğru bir yöntem.

Ben bunu, hasta yakını olmakla doktor olmak arasındaki farka benzetiyorum.

Hasta yakını (haklı olarak) heyecanlıdır; hastasının sorunlarına bir an önce ne yapılıp edilip çözüm bulunmasını istemektedir. İyi bir doktor ise sakin; elinden daha önce kaç tane hasta geçmiştir. Böyle durumlarda ne yapılması gerektiğini bilimsel olarak değerlendirir; hasta için en uygun tedaviyi uygulamaya çalışır.

İşçi/memur eylemlerinde genellikle hasta yakını mantığı ve yaklaşımı hakim.

Eylemler övülüyor da övülüyor.

Yahu, madem bu eylemler bu kadar başarılıydı, bu kadar övgüye değerdi, bugün niçin bu durumdayız?

Nesnellikten uzaklaşıncı, bu çaresizlik durumuna düşününce de, “hainler” aranıyor ve suçlanıyor.

Engels, *Almanya’da Devrim ve Karşıdevrim* kitabında bu anlayışı şöyle eleştiriyor:

“Karşıdevrimci başarıların nedenlerini incelediğinizde, size her yerde, şu yada bu kişinin halka ‘ihnet ettiği’ biçiminde hazır cevaplar veriliyor. Şartlara göre, bu cevap çok doğru veya yanlış olabilir; ancak bu cevap, hiçbir koşulda hiçbir şey açıklamamakta ve hatta ‘halkın’ kendisine bu şekilde ihnet edilmesini nasıl olup da kabullendiğini hiç göstermemektedir.” (M-E, Selected Works, C.1, 1973, s.301)

Bu konudaki ilke, gerçekçilik ve nesnellik olmalı.

ABD işçi sınıfı tarihinde çok önemli bir yeri olan Dünya Endüstri İşçileri (IWW) örgütünün tarihini yazan örgüt militanı F.W. Thompson, şunları söyler: “Mücadele tarihi yazarken başarılı olan etkinlikleri göklere çıkarıp, başarısızlıkları es geçmek, gemicilerin eline deniz altındaki kayalıkları ve sığ yerleri göstermeyen bir harita vermeye benzer.”

15-16 Haziran eylemleri çok önemlidir; ancak başarısızdır ve maliyeti çok büyüktür. 274 sayılı Sendikalar Kanununu değiştirmeyi öngören taslak, 1317 sayılı Kanun olarak kabul edilmiştir. 15-16 Haziran eylemleri sonrasında da 4-5 bin dolayında önder işçi işten atılmış, kara listeye alınmış, yıllarca işyerlerinden uzak tutulmuştur.

Eylem anmaları, övgü için değil, nesnel gerçekliği kavrayabilmek için yapılmalıdır.

Geçmiş eylemlerini göklere çıkarmanın bugüne katkısı yoktur.